

лот» (м. Харків). Для ВНДІОМШБ виконувалася тематика за господарським договором «Динамічний розрахунок з допомогою ЕЦОМ ефективних потужностей електродвигунів однокінцевих установок та коливань напрямних канатів» та інші.

У 1967 році науковцями ФТІНТ до Сумського заводу електронних мікроскопів та електроавтоматики було передано для впровадження мас-спектрометр високого дозволу, що працював за принципом поділу іонів в однополярному електричному полі, модульованої високочастотної складової, надалі прилад був використаний в техніці високого вакууму, металургії, медицині, для проведення хімічного аналізу газів й інших галузях народного господарства.

Однак, наведені приклади не охоплюють загального обсягу виконаних робіт в народному господарстві країни та є лише частковою ілюстрацією практичного внеску, що був зроблений колективом ФТІНТ за перше десятиріччя існування інституту. Встановлено, що у досліджуваний період ФТІНТ мав міцні та постійні зв'язки з багатьма підприємствами, проектними та конструкторськими організаціями України. Тематика цих договорів відображала завдання народногосподарського плану, основу якого складала роботи з надпровідного електромашинобудування, геологорозвідці, медицині, біології, криогенної техніки, матеріалознавства. Окрім спільних розробок, вчені ФТІНТ надавали технічну та наукову допомогу.

Пелевін Є.Ю.
ОНПУ

ДІЯЛЬНІСТЬ В.І. ТИМОФІЄНКА У СКЛАДІ ГОЛОВНОЇ РЕДКОЛЕГІЇ НАУКОВОГО ЕНЦИКЛОПЕДИЧНОГО ВИДАННЯ «ЗВІД ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ»

З набуттям Україною незалежності перед вітчизняним науковим загалом повстало фундаментальне завдання формування концептуальних засад нової історико-культурної парадигми. Одним з його напрямків стало визначення специфічних національних рис української містобудівної та архітектурної традиції та включення її у загальнонаціональний культу-

рний контекст. Серед тих, хто доклав багато зусиль до формування нових ідейних підвалин розвитку вітчизняної історії та теорії містобудування та архітектури, особливе місце належить Володимиру Івановичу Тимофієнку (1941-2007) - академіку, доктору мистецтвознавства, заслуженому діячу науки і техніки України, віце-президенту Української академії архітектури. В.І. Тимофієнко став одним з перших, хто присвятив свою наукову діяльність пошуку втрачених та поверненню забутих імен українських зодчих та систематизації на цій основі містобудівної та архітектурної спадщини України.

Професійний шлях В.І. Тимофієнка визначається декількома напрямками, серед яких важливе місце належить науково-редакторському. Так, величезну роль у становленні В.І. Тимофієнка як науковця зіграв період його роботи у складі редакційної колегії енциклопедичного видання «Звід пам'яток історії та культури України» (далі – Звід). Проект було започатковано у 1982 р. з метою презентації статей про основні пам'ятки археології, історії, архітектури і містобудування, монументального мистецтва України. Підготовка Зводу розпочалася за рішенням Ради Міністрів УРСР від 3 вересня 1982 (№ 453). Керівником робочої групи з його підготовки було призначено В.І. Тимофієнка. Згодом, коли на цій посаді його змінив В.О. Горбик, В.Т. Тимофієнко продовжував працювати над проектом, виконуючи до 1997 р. обов'язки відповідального секретаря Головної редколегії.

На сьогодні вийшли в світ 1, 2 і 3 частини першої книги «Київ» (1999, 2004, 2011). При роботі над матеріалом даного тому численним авторським колективом, діяльність якого протягом тривалого часу спрямував та координував В.І. Тимофієнко, було виявлено, обстежено та описано 2450 об'єктів історико-культурної спадщини української столиці. Видання стало втіленням кращих академічних традицій у енциклопедичній сфері.

Редакторська діяльність з підготовки першого тому Зводу справила відчутний вплив на становлення В.І. Тимофієнка як науковця та енциклопедиста. Зокрема, матеріали, опрацьовані у даний період, було плідно використано дослідником при підготовці таких фундаментальних авторських праць, як «Одесса: архитектурно-исторический очерк» (1983), «Горо-

да Северного Пичерноморья» (1984), «Формирование градостроительной культуры юга Украины: Материалы к Своду памятников истории культуры народов СССР» (1986), «Енциклопедія архітектурної спадщини України: тематичний словник багатотомового видання (1995)», «Зодчі України кінця XVIII – початку XX століть: Біографічний довідник» (1999), «Архітектура і монументальне мистецтво: Терміни та поняття» (2002) тощо.

Радогуз С.А.
НТУ «ХП»

ВНЕСОК ДИРЕКТОРА ХПТІ В.Л. КІРПІЧОВА В ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАМОЩЕННЯ БРУКІВКОЮ КАПЛУНІВСЬКОЇ ВУЛИЦІ НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ.

Положення про відкриття Харківського практичного технологічного інституту було затверджено 16 квітня 1885 р. Директором новоствореного закладу призначено професора Санкт-Петербурзького практичного технологічного інституту Віктора Львовича Кірпічова. Йому ж доручили здійснити необхідні заходи щодо відкриття інституту.

Облаштування інституту стало складним і копітким процесом. Будь-яке рішення потребувало затвердження згори, які в свою чергу затягувалися на місяці. Кошти на потреби інституту доводилося виборювати. З метою хоч-якось прискорити процес, В.Л. Кірпічов часто намагався обійти певні регламентації. Однак, в умовах повсюдної бюрократії це іноді приводило до ще більших складнощів. Яскравою ілюстрацією цього став затяжний процес замощення бруківкою Каплунівської вулиці.

Каплунівська вулиця (нині – Червонопрапорна) в 70-х рр. ХІХ ст. відходила від вулиці Німецької (у наш час – Пушкінська). На той час вулиця Німецька завершалася саме на цьому розі. Після відкриття технологічного інституту Каплунівська вулиця почала слугувати єдиним шляхом від нового навчального закладу до міста. У зв'язку з тим, що до відкриття ХПТІ вулиця завершувалася пустирем, її стан був вкрай занедбаним. Лише незначну частину вулиці було замощено старою бруківкою. Восени та навесні, під час дощової погоди Каплунівська ставала практично непрохідною. Тобто, у негоду інститут фактично втрачав єдине своє сполучення з містом.